

Faculteit der Geesteswetenschappen

Bureau van de Faculteit

Spuistraat 210
1012 VT Amsterdam
Postbus 19268
1000 GG Amsterdam

T 020 525 3068
F 020 525 4708
www.uva.nl/fgw

Memo

Datum

31 augustus 2015

Behandeld door

Werkgroep TCR

Telefoon

020 525 4612

Onderwerp

FGw in transitie: de talenopleidingen

Hoe is het voorstel tot stand gekomen

Als onderdeel van de facultaire agenda, *FGw in transitie*, zijn in april jl. twee werkgroepen ingesteld voor de vernieuwing van het talenonderwijs. De eerste werkgroep had als opdracht om een schets te ontwikkelen van de opleidingen op het gebied van talen, culturen en regio's. Deze werkgroep is gestart met een inventarisatieronde langs alle talenopleidingen door Irene Zwiép. Irene Zwiép heeft met alle opleidingen gesproken over de kansen en mogelijkheden om de talenopleidingen opnieuw vorm te geven. Deze ronde mondde uit in een voorstel, geschreven door Irene Zwiép en Arjen Versloot. Dit voorstel is vervolgens besproken in een afdelingsoverleg van MVTC. Naar aanleiding van die bespreking is het voorstel verder aangescherpt.

De tweede werkgroep heeft een plan ontwikkeld voor een opleiding of programma op het gebied van taal, communicatie en cognitie. Dit plan wordt in deze notitie buiten beschouwing gelaten, maar zal later worden toegelicht.

Op 9 juli heeft een bijeenkomst plaatsgevonden waarin Arjen Versloot het voorstel voor de talenopleidingen presenteerde aan betrokkenen bij de talenopleidingen, waaronder hoogleraren, programmateamleiders en opleidingsdirecteuren. Tijdens de vergadering werd door de aanwezigen vastgesteld dat de meningen weliswaar verdeeld zijn, maar dat het draagvlak voor het voorstel groot is en dat de meerderheid van de betrokkenen zich in het voorstel kan vinden. Naar aanleiding van deze bespreking is daarom een vervolg traject uitgezet.

Er is een werkgroep ingesteld, onder leiding van Caroline Kroon, bestaande uit de opleidingsdirecteuren op het terrein van Taal, Cultuur en Regiostudies (TCR) en de 'trekkers' van de twee dossiers: Fred Weerman, Arjen Versloot, Carlos Reijnen, Robbert Woltering, Matthijs Engelberts, Olga Fischer, Petra Sleeman en Jeroen Jansen.

De werkgroep heeft, op basis van het voorstel van Arjen Versloot, in een aantal bijeenkomsten een grondstructuur voor de opleidingen TCR nieuwe stijl ontwikkeld. Ook in deze werkgroep werd geconstateerd dat het draagvlak voor deze plannen onder de betrokken staf groot is. De opleidingsdirecteur voor Europese studies ziet in deze grondstructuur bovendien voldoende mogelijkheden voor uitwisseling en samenwerking.

De grondstructuur is tijdens de heidag voor bestuurders en ondersteuners op 27 augustus besproken in de Raad van de CoH. Daar werd geconcludeerd dat de grondstructuur goed werkbaar lijkt voor de talenopleidingen. Wel werd de kanttekening geplaatst dat het te vroeg is om een uitspraak te doen over de toepasbaarheid voor de andere opleidingen binnen de faculteit. Vanuit Europese studies kwam ook

hier het signaal dat voldoende mogelijkheden voor samenwerking aanwezig zijn in het voorstel. Het navolgende voorstel is nadrukkelijk alleen van toepassing op de TCR-opleidingen nieuwe stijl.

Enkele technische aspecten vooraf

- Een opleiding = CROHO-registratie = eenheid waarvoor een diploma kan worden uitgereikt.
- Een opleiding kan bestaan uit één of meerdere programma's. Een programma heeft in dit voorstel de vorm van een major die start in het tweede jaar van de opleiding.
- Wijzigingen in het opleidingsaanbod vereisen goedkeuring van de facultaire medezeggenschap en van de NVAO.
- Wijzigingen in het programma-aanbod vereisen positief advies van de facultaire medezeggenschap via de opleidingsspecifieke delen van de OER-en.

Kern van de plannen

De kern van de plannen is om in principe voor elk van de negen hieronder genoemde talenopleidingen een nieuw programma te ontwikkelen in de vorm van een major op het gebied van regiostudies. Indien door de opleiding gewenst kan daarnaast een tweede major op het gebied van taal en cultuur worden aangeboden. Ook is het de bedoeling dat uit de majoren een minor gedestilleerd kan worden die binnen andere opleidingen gevolgd kan worden (zie verder onder de grondstructuur). De TCR-opleidingen nieuwe stijl hebben dus elk in beginsel een regiomajor met een breder historisch, politiek en cultureel profiel en eventueel ook een tweede major op het gebied van taal & cultuur.

Ook de propedeuses krijgen een gedeeltelijk andere opzet: ze worden zo ingericht dat studenten gedurende het eerste jaar een beredeneerde keuze kunnen maken voor hun major en dat ze eventueel ook na het eerste jaar nog kunnen switchen naar een andere opleiding, zoals Europese studies.

Er wordt bij deze opleidingen nadrukkelijk geworven op programma/major niveau zodat verschillende (ook nieuwe) doelgroepen aangesproken kunnen worden.

In beginsel zullen alleen opleidingen die daartoe bereid en voldoende uitgerust zijn, worden gevraagd om in september 2015 een nieuw programma te ontwikkelen, zodanig uitgewerkt dat daarmee vanaf oktober kan worden geworven en waarmee per september 2016 gestart kan worden. Het navolgende geldt vanaf het moment dat een opleiding zal vernieuwen, te starten met de propedeuse in 2016-2017. Uiteraard blijven de oude programma's bestaan voor de zittende studenten, en worden op termijn overgangsregelingen opgesteld.

Welke opleidingen?

In potentie zouden de volgende talenopleidingen zich in de hierboven beschreven richting kunnen ontwikkelen:

1. Arabische taal en cultuur
2. Duitse taal en cultuur
3. Franse taal en cultuur
4. Hebreeuwse taal en cultuur
5. Italiaanse taal en cultuur
6. Nieuwgriekse taal en cultuur¹
7. Scandinavische talen en culturen
8. Slavische talen en culturen
9. Spaanse taal en cultuur

¹Gedurende 2016-2017 zal nagedacht moeten worden over de herpositionering van Nieuwgrieks.

Niet alle opleidingen willen of kunnen per 2016 van start met vernieuwingen. Voor 2016 zullen alleen veranderingen plaatsvinden bij die opleidingen waarvan de programmateams zelf aangeven dat ze willen veranderen. Voor in ieder geval de geel gemarkeerde opleidingen zijn al min of meer concrete plannen/verzoeken voor wijzigingen neergelegd. De overige opleidingen kunnen gedurende dit collegejaar verder nadenken over de richting waarin men wil veranderen. Er is in 2016 en 2017 financiering van het CvB beschikbaar (opgenomen in de Kaderbrief) waarmee de opleidingen 'oude stijl' twee jaar de tijd krijgen om zich goed te positioneren.

Nederlands en Engels worden voorlopig buiten beschouwing gelaten omdat zij qua beoogde veranderingen en programmeerstructuur (bijvoorbeeld taalverwervingsonderwijs), meer verwantschap hebben met de opleidingen Literatuurwetenschap en Taalwetenschap, en omdat er gesproken is over meer samenwerking tussen deze vier opleidingen.

Grondstructuur en basiselementen

1. Uitgangspunten voor de TCR-opleidingen

- Contacturennorm in de propedeuse van minimaal 12 per week waarbij de ambitie is om meer contactmomenten te realiseren om zo de binding met de opleiding te versterken.
- In alle opleidingen wordt een algemeen vormend vak van 6 EC opgenomen, bijvoorbeeld wetenschapsfilosofie of theorie en geschiedenis van de geesteswetenschappen. Er worden verschillende (bijvoorbeeld 4) varianten van dit vak ontwikkeld. De opleiding kiest welke variant wordt opgenomen in het programma. De inhoudelijke invulling zal nader uitgewerkt moeten worden en wordt besproken in de Raad van het CoH.
- In de propedeuse is een leerlijn academische vaardigheden waaronder wetenschappelijk schrijven opgenomen met een studielast van 6 EC. Deze leerlijn is ingebed in vakken met werkgroepen waarin de vaardigheden worden geoefend.
- Major/minor-structuur
- Heldere uitstroomprofielen die vertaald kunnen worden naar eindtermen en aansluiting op de masters
- Niveau-indeling van vakken (bijvoorbeeld met de aanduidingen 100, 200, 300) om te garanderen dat de opleiding een gedegen opbouw kent.
- Een eerste jaar met switchmogelijkheden: na het eerste jaar moet zonder grote studievertraging naar ten minste één andere opleiding overgestapt kunnen worden.

2. Globale opbouw van de TCR-opleidingen

Om optimale uitwisseling van vakken, majoren en studenten mogelijk te maken, kennen alle TCR-opleidingen de volgende globale opbouw:

60 EC Propedeuse

84 EC Major

6 EC Algemeen vormend vak op het gebied van wetenschapsfilosofie / theorie en geschiedenis van geesteswetenschappen

30 EC Minorruimte

3. Propedeuse nader uitgewerkt

De propedeuse bestaat uit de volgende elementen:

24 EC Gedeelde vakken

12 EC Opleidingseigen vakken

24 EC Taalverwerving

In de propedeuse is 24 EC aan gedeelde vakken opgenomen:

- From Plato to Nato (werktitel): een vak van 12 EC waarin de studenten kennis maken met de verschillende onderzoeksvelden van de taal- cultuur- en regiostudies en hun methoden, overlap en verschillen. Ook is in dit vak aandacht voor een kennismaking met Wetenschapsfilosofie. Dit vak

moet voldoende basis bieden voor de student om een keuze te maken voor het keuzevak in het tweede semester. In de werkgroep bij dit vak is het eerste deel van de leerlijn academische vaardigheden ingebed (met een omvang van 4 EC).

- ‘Keuzevak’: de student kiest één van drie vakken van 6 EC: ‘inleiding’ regiostudies, ‘inleiding’ taalwetenschap, ‘inleiding’ letterkunde. Deze vakken krijgen een vernieuwende opzet, bijvoorbeeld rondom een thema. Voor alle TCR-opleidingen worden dezelfde drie vakken aangeboden. De keuze van de student is voorbereidend voor de keuze voor de major. In de werkgroep bij dit vak is het tweede deel van de leerlijn academische vaardigheden ingebed (met een omvang van 2 EC). Opleidingen met alleen een regiomajor bieden geen keuze aan: hier volgt de student automatisch ‘inleiding’ regiostudies.
- Tweede ‘keuzevak’: de student kiest een tweede keuzevak (‘inleiding’ regiostudies, ‘inleiding’ taalwetenschap, ‘inleiding’ letterkunde) om de keuze voor de major te valideren. Opleidingen met alleen een regiomajor bieden geen keuze aan: hier volgt de student automatisch een vervolg op ‘inleiding’ regiostudies. Dit vak kan opleidings specifiek zijn bij voldoende studenten of worden aangeboden samen met een of meerdere verwante opleidingen.

De opzet van de keuzevakken in het tweede semester heeft tot gevolg dat opleidingen met alleen een regiomajor meer verdieping hebben in de propedeuse dan opleidingen met twee majoren. Door de leerlijn Academische vaardigheden te koppelen aan de gedeelde vakken, blijven de andere, meer verdiepende vakken interessant voor keuzevakkers.

From Plato to Nato vindt plaats in blok 2 en 3. Op die manier kan meteen aan het begin een opleidings specifiek vak worden geprogrammeerd en kan de taalverwerving in blok 1 en 2 blijven plaatsvinden.

Met het oog op de schrijfvaardigheden zal bij de vakken waarin de leerlijn academische vaardigheden is ingebed, gewerkt worden met werkgroepen van 25 studenten (de werkgroepen worden ingedeeld naar opleiding, maar bij weinig studenten kunnen studenten van twee verwante opleidingen samengevoegd worden). Deze werkgroepen zijn ook bedoeld om te oefenen in de academische vaardigheden.

In schema:

Semester 1			Semester 2		
Blok	Vak	EC	Blok	Vak	EC
1	Opleidings specifiek vak	6	4	Keuze 1 van 3 inleidingen OF Inleiding Regiostudies	6
1	Taalverwerving 1	6		incl. leerlijn Academische vaardigheden (2 EC)	
2	Taalverwerving 2	6	4	Taalverwerving 3	6
2 - 3	From Plato to Nato (8 EC)	12	5	Keuze 2 van 3 inleidingen	6
	incl. leerlijn Academische vaardigheden (4 EC)			OF Verdiepingsvak	
			5	Taalverwerving 4	6
			6	Opleidings specifiek vak	6

- Blauw: vakken die onderdeel uit maken meerdere opleidingen of programma’s.
- Groen: vakken die opleidings specifiek kunnen zijn bij voldoende studenten, maar anders samen met andere programma’s of opleidingen verzorgd worden.
- Blauw/groen: hier worden de hoorcolleges verzorgd voor alle TCR-opleidingen samen, maar kunnen de werkgroepen, bij voldoende studenten, opleidings specifiek zijn. Bij kleine opleidingen kunnen studenten van verwante opleidingen samengevoegd worden.
- Oranje: opleidingseigen vakken ongeacht het aantal studenten dat de opleiding heeft.
- Rood: taalverwerving

4. Switchen tijdens of na de propedeuse

Idealiter ontdekt een student gedurende het eerste semester of hij/zij de juiste studiekeuze heeft gemaakt en kan de student gedurende het tweede semester al vakken volgen ter voorbereiding op een studieswitch. Intensieve studiebegeleiding is hierbij cruciaal.

Na het eerste jaar zou de student moeten kunnen switchen naar Europese studies (ES) zonder veel studievertraging op te lopen. Dat betekent dat de student in blok 1 en 2 van het tweede jaar (wanneer de studenten ES taalverwerving volgen, wat de student TCR al heeft gevolgd in het eerste jaar) twee vakken kan inhalen uit de propedeuse van ES. De overige propedeusevakken worden dan niet ingehaald, zodat de student mee kan met het cohort in het normale programma vanaf jaar 2 van ES. Eventueel zullen voor bepaalde majoren wel nog vakken uit de propedeuse ingehaald moeten worden.

Studenten ES zouden op hun beurt ook na het eerste jaar moeten kunnen overstappen naar een TCR-opleiding. Zij hebben dan in ieder geval al deel 1 van de taalverwerving gevolgd. Deel 2 van de taalverwerving zal in het eerste semester van het tweede jaar moeten worden ingehaald. De overige propedeusevakken komen dan te vervallen om de studievertraging niet te veel te laten oplopen.

5. Postpropedeuse nader uitgewerkt

De postpropedeuse bestaat uit de volgende elementen:

84 EC Major, inclusief 12 EC afstudeerproject

6 EC Wetenschapsfilosofie

30 EC Minorruimte

Binnen een TCR-opleiding worden één of twee majoren aangeboden: een regiomajor en eventueel ook een t&c-major. Onderdeel van de t&c-major is een buitenlandverblijf in het tweede semester van het tweede jaar. In de minorruimte kan bijvoorbeeld de educatieve minor gevolgd worden, of een stage worden gevolgd. Studenten die een regio-major hebben gekozen, kunnen in deze periode ook naar het buitenland.

In schema:

Jaar 2

Semester 1			Semester 2		
Blok	Vak	EC	Blok	Vak	EC
1	Algemeen vormend vak	6	4, 5 en 6	Major (t&c-major: buitenlandverblijf)	30
1, 2 en 3	Major	24			

Jaar 3

Semester 1			Semester 2		
Blok	Vak	EC	Blok	Vak	EC
1, 2 en 3	Minorruimte	30	4, 5 en 6	Major inclusief afstudeerproject	30

6. De major nader uitgewerkt

Vanuit het oogpunt van financierbaarheid dienen de twee majoren binnen een opleiding een overlap te hebben in de programmering van 18 tot 24 EC en dienen majoren voor ten minste 54 EC te bestaan uit vakken waar voldoende studenten aan deelnemen. Dit zijn vakken die majorspecifiek kunnen zijn bij voldoende studenten in het programma, maar anders samen met andere programma's of opleidingen verzorgd worden.

- Uit de vakken van de regiomajor moet een minor gedestilleerd kunnen worden die door studenten van bijvoorbeeld de opleiding Europese studies gevolgd kan worden.
- Onderdeel van de t&c-major is een verplicht buitenlandverblijf van 30 EC.
- In de regiomajor kan een opleiding kiezen voor 0 tot 12 EC taalverwerving. Afhankelijk van die keuze is er voor 6 tot 18 EC ruimte voor andere opleidingseigen vakken.

In schema:

	Regiomajor	T&C-major
<i>Buitenlandverblijf</i>		30
<i>Taalverwerving</i>	0-12	12
<i>Thematische vakken</i>	54	12
<i>Opleidingseigen vakken</i>	6-18	18
<i>Afstudeerproject</i>	12	12
Totaal	84	84

Vervolgtraject

Opleidingen die interesse hebben getoond worden deze week uitgenodigd voor een startbijeenkomst. In de komende twee weken zullen de betreffende programmateams een profiel voor de opleiding nieuwe stijl moeten ontwikkelen. Dit profiel wordt gepresenteerd aan de betrokken Opleidingscommissies.

Op 17 september worden de plannen besproken in de diverse Raden: vastgesteld moet worden of de plannen voldoende basis bieden om een aantal nieuwe programma's te ontwikkelen die in 2016 van start kunnen gaan. Om een goede afweging te kunnen maken zal een aantal zaken getoetst moeten worden. Een belangrijke voorwaarde waaraan voldaan zal moeten zijn, is toestemming van het CvB en het hebben van mogelijkheden op het UvA-web om te gaan werven op programmaniveau zodat de nieuwe majoren goed onder de aandacht gebracht kunnen worden van aankomend studenten.

Het Go / No go moment vindt plaats op dinsdag 22 september. Het Go-besluit wordt genomen indien het CvB akkoord is met het werven op programmaam. Het Go-besluit wordt voorts genomen door de afzonderlijke opleidingsplannen per september 2016, te toetsen aan de volgende aspecten:

1. Is er overeenstemming binnen het programmateam over de ontwikkeling en het profiel van de majoren?
2. Is er overeenstemming binnen het programmateam over de naamgeving?
3. Wat vindt de betreffende OC er van (eerste indruk)?
4. Voldoet het programma aan de grondstructuur?
5. Is het plan dusdanig ver ontwikkeld dat de brochureteksten nu kunnen worden geschreven?

Medezeggenschapsaspecten

De hier voorgestelde wijzigingen betreffen programmawijzigingen die worden vastgelegd in Deel B van de OER-en voor 2016-2017. Hierop geldt adviesrecht voor de OC's, FSR en OR. De plannen hebben geen directe gevolgen voor de accreditatie of NVAO, want de namen en CROHO-registraties van de opleidingen blijven ongewijzigd.

Het tijdsplan ziet er als volgt uit:

- Augustus 2015: werkgroep stelt grondstructuur, programmeerkader en eindtermen op
- September 2015: DB informeert OR en FSR over de plannen en het tijdsplan
- September 2015: pilotopleidingen werken programma uit en consulteren daarbij ook de OC
- Oktober 2015: start werving op basis van nieuwe programma's
- December 2015: concept Deel B OER opstellen (eindtermen, studieschema)
- Januari 2016: concept OER naar OC
- Maart 2016: voornemensbesluit decaan over OER-en, adviesaanvraag OR en FSR
- April 2016: studiegidsteksten klaar
- Juni 2016: decaan stelt OER vast
- Juni 2016: studiehandleidingen eerste semester klaar en voor advies naar OC
- September 2016: start vernieuwde curricula (propedeuse)

Midden-Oosten Studies: planningsneutrale conversie per 2017

Het streven is om de bachelors Arabische taal en cultuur en Hebreeuwse taal en cultuur samen te voegen tot een BA Midden-Oosten Studies. Dit zal niet eerder mogelijk zijn dan per september 2017. Wel wordt overwogen om al per 2016 te starten met een gezamenlijke propedeuse volgens de nieuwe structuur en in de werving te anticiperen op een major Midden-Oosten studies.

De beoogde samenvoeging betekent een wijziging in het opleidingsaanbod van de FGw, zoals vastgelegd in het faculteitsreglement. Daarom heeft zowel de FSR als de OR instemmingsrecht. De OC Semitische talen en culturen heeft adviesrecht. De Centrale Ondernemingsraad en de Centrale Studentenraad toetsen of de medezeggenschapsprocedure op de faculteit zorgvuldig is doorlopen.

Accreditatie/CROHO: De samenvoeging van deze opleidingen gebeurt via een planningsneutrale conversie. Dat betekent dat de macrodoelmatigheidstoets en de Toets nieuwe opleidingen niet hoeven te worden doorlopen. Van belang is dat de samen te voegen opleidingen voldoende gemeenschappelijkheid hebben en ieder wordt geïntegreerd in de nieuwe brede opleiding. De NVAO toetst de nieuwe brede opleiding op basis van het protocol verbreding opleidingen en adviseert de minister. Na een positief besluit van de minister kan de instelling de wijzigingen in het CROHO doorvoeren en vermeldt de NVAO op haar website dat de desbetreffende opleidingen worden samengevoegd.